KUTSESTANDARD

Mööblirestauraator, tase 4

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid.

Mööblirestauraator 4. taseme kutsestandard on tööturu nõudmistele vastavate õppekavade ja isikute kompetentsuse hindamise alus.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Mööblirestauraator, tase 4	4

A-osa
KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
4. taseme mööblirestauraator on heade käeliste võimetega oskustöötaja, kes taastab (restaureerib) mööbliesemeid esteetiliselt kasutuskõlblikuks. Tööd sisaldavad puitmööbli (lauad, toolid jm), parandamist, remontimist, värskendamist ning pehme mööbli (tugitoolid, diivanid jm) kattematerjali vahetust koos polstri parandustöödega. Oma töös lähtub ta mööblieseme otstarbest, selle terviklikkusest ja väärtustest ning tellija soovist. Oluline on jälgida, et mööblieseme stiil, ajaline kulumine ja autentsus oleks säilitatud. 4. taseme mööblirestauraator lähtub oma töös tellijaga kooskõlastatud lähteülesandest, ta oskab oma teenust turundada. Ta teeb koostööd seotud kutsete esindajatega: tislerite, sadulseppade, seppade, lukkseppadega. Ettearvamatute ja keeruliste juhtumite korral konsulteerib ta kunstiajaloolaste, sisearhitektide ja konservaatoritega. Kutsealane ettevalmistus: 4. taseme mööblirestauraatorid omandavad kutseoskused kutseõppeasutuses või meistri käe all õppides ja töötades.
A.2 Tööosad
A.2.1 Restaureerimiskava koostamine ja materjalide varumine 2.2.1 Eseme seisundi hindamine. 2.2.2 Materjali hankimine. 2.2.3. Restaureerimisteenuse kujundamine. A.2.2 Puitosade uuendamine 2.2.1 Töökoha korraldamine, töövahendite ja -seadmete ettevalmistamine ja kasutamine. 2.2.2 Mööbli osandamine. 2.2.3 Puitosade parandamine ja asendamine. 2.2.4 Puitpindade viimistlemine. 2.2.5 Eseme puitosade kokkupanek tervikuks. A.2.3 Polstri uuendamine 2.3.1 Töökoha korraldamine, töövahendite ja -seadmete ettevalmistamine ja kasutamine. 2.3.2 Polstri osandamine. 2.3.3 Polstri taastamine. 2.3.4 Pealistusmaterjali juurdelõikus ja paigaldamine. A.2.4 Eseme ettevalmistus transpordiks 2.4.1 Eseme fikseerimine ja katmine kaitsekattega. 2.4.2 Eseme pakkimine.
A.3 Töö keskkond ja eripära
Töökoormus võib jaotuda ebaühtlaselt, vajadusel tuleb olla valmis hooajatööks.

Töö võib olla füüsiliselt pingutav, rutiinne, sundasendit nõudev ja varieeruva tempoga. Võib esineda kokkupuudet tolmu, müra, vibratsiooni või kemikaalidega, mis võib kujutada ohtu tervisele (allergia vms), mistõttu on vaja kasutada töökaitsevahendeid ning järgida tööohutusnõudeid.
A.4 Töövahendid
Traditsioonilised käsitööriistad, elektritööriistad ja lihtsamad puidutöötluspingid jm.
A.5 Tööks vajalikud isikuomadused
Töös on oluline käeline osavus, füüsiline vastupidavus, otsustusvõime, ruumiline kujutlusvõime, ilumeel, proportsioonitunnetus, püsivus, loovus, täpsus, õppimisvõime, vastutustunne, tehniline taip, matemaatilis-loogiline võimekus, probleemi lahendamise oskus, uuriv hoiak ning analüüsioskus.
A.7 Enamlevinud ametinimetused
Konservaatoriabi, pehme mööbli polsterdaja, puidurestauraator, sadulsepp jms.

B-osa
KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Kutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1–B.2.4 ja läbiva kompetentsi B.2.5 tõendamine.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Restaureerimiskava koostamine ja materjalide varumine	**EKR tase 4**
Tegevusnäitajad: Eseme seisundi hindamine 1) annab hinnangu restaureeritavale esemele: hindab vaatlusel eseme stiili ja kunstiväärtust, eseme konstruktsiooni, polstri ja viimistluse seisundit; 2) tuvastab esemekahjustused visuaalselt ja manuaalselt; 3) koostab koostöös kliendiga esialgse restaureerimiskava, nõustab teda teenuse valiku ja sisu osas; Materjali hankimine 4) varub materjalid, püüab leida algupäraselt eseme valmistamiseks kasutatule sarnaseid puit-, pealiskatte- ja pehmendusmaterjale ning furnituure; säilitab ja ladustab eseme restaureerimiseks vajalikud materjalid nõuetele vastavalt; Restaureerimisteenuse kujundamine 5) selgitab välja kliendi soovi, loob kliendiga suheldes positiivse õhkkonna, kuulab ja mõtleb kliendiga kaasa; 6) planeerib tööd, määrab vajalike esmase tööde järjekorra, järjestab prognoositavad tööetapid; 7) kujundab teenuse hinna, arvestades materjali-, tööaja- ja üldhalduslikke kulusid; 8) koostab hinnapakkumise, võttes aluseks eseme taastamisviisi ja teenuse hinna.	
Teadmised: 1) ülevaade mööbli valmistamise ja stiilide ajaloost; 2) restaureerimismaterjalide hankimise allikad; 3) mööblikonstruktsioonide tüübid; 4) ettevõtluse põhitõed; 5) klienditeeninduse põhialused.	
B.2.2 Puitosade uuendamine	**EKR tase 4**
Tegevusnäitajad: Töökoha korraldamine, töövahendite ja -seadmete ettevalmistamine ja kasutamine 1) loob tööoluolukorrast lähtudes ergonoomilise ja ohutu töökoha ning hoiab selle korras; 2) valib välja tööks sobivad vahendid ning seadmed, kontrollib nende seisukorda ja valmistab need ette (seadistab tööpingid, teritab lõikeriistad);	

3) kasutab sihipäraselt tisleritöö ja viimistlusega seotud tööriistu ja -seadmeid järgides nende ohutus- ja kasutusjuhendeid; 4) kogub kokku tekkinud jäätmed ja järgib jäätmete sorteerimise nõudeid; Mööbli osandamine 5) eemaldab eseme furnituurid ja puhastab eseme, kasutades looduslikke, keemilisi või abrasiivseid vahendeid; 6) demonteerib eseme heast restaureerimistavast lähtuvalt; 7) märgistab ja dokumenteerib terved ning taastamist vajavad osad; Puitosade parandamine ja asendamine 8) proteesib ja plommib esemes esinevaid mehaanilisi vigastusi, kasvuvigu ning, putukate ja seente kahjustusi; 9) pealistab kahjustunud pinnad käsitsi või liimipressi abil sobiva kattevineeriga (spooniga), taastab eseme süvadekoori (näiteks täkkimine, sälkimine, põletamine); valmistab ja asendab esemel puuduolevad või purunenud osad analoogi, näidise või sümmeetria järgi, võtab eelnevalt taastatava osa mõõdud ja koostab eskiisi; 10) dokumenteerib eseme parandamistööd; Puitpindade viimistlemine 11) katab pinna aluskatte või krundiga, arvestades algupärase viimistlusviisi ja materjalidega; 12) katab ettevalmistatud pinna lõppviimistlusvahendiga (õli, lakk, vaha jm); 13) järgib ohutusnõudeid, arvestab viimistlusvahendite tervistkahjustavate mõjudega ja kasutab isikukaitsevahendeid; 14) kuivatab eseme pinnad viimistlusmaterjalile vastava kuivatamismeetodiga; 15) hindab viimistletud eseme kvaliteeti ning eemaldab võimalikud pisivead; Eseme puitosade kokkupanek tervikuks 16) sobitab ja monteerib esemeosad tervikuks; 17) paigaldab klaasid, peeglid ja furnituurid.
Teadmised: 1) puitmööbli konstruktsioonid ja valmistamise tehnoloogiad; 2) puidu ja puitmaterjalide liigid ning omadused; 3) tisleri töövahendid ja seadmed ning nende korrashoid; 4) puidu viimistlusmaterjalid, töövahendid ja seadmed; 5) puidu viimistlusvõtted.

B.2.3 Polstri uuendamine	**EKR tase 4**

Tegevusnäitajad: Töökoha korraldamine, töövahendite ja -seadmete ettevalmistamine ja kasutamine 1) loob tööoluolukorrast lähtudes ergonoomilise ja ohutu töökoha, hoiab selle korras; 2) valib välja sobivad töö- ja abivahendid ning seadmed, kontrollib nende seisukorda ja valmistab need tööks ette; 3) kasutab sihipäraselt polsterdamise töövahendeid ja -seadmeid järgides nende ohutus- ja kasutusjuhendeid; 4) kogub kokku tekkinud jäätmed ja järgib jäätmete sorteerimise põhimõtteid; Polstri osandamine 5) eemaldab polstri mööblieset vigastamata; 6) märgistab ja dokumenteerib terved ja taastamist vajavad osad; 7) mõõdistab eseme polstri(d) enne eemaldamist; Polstri taastamine 8) valmistab esemest lähtuvalt polstri aluse, paigaldab sadulavöö ja puitraami; 9) parandab vedrustuse kasutades sidumise põhivõtteid; 10) paigaldab täidis- ja tasanduskihid tehniliselt põhjendatud järjekorras ja viisil, arvestab seejuures esialgse eseme konstruktsiooni ja stiili; 11) dokumenteerib eseme restaureerimistööd; Pealistusmaterjali juurdelõikus ja paigaldamine 12) võtab polstrilt mõõdud; 13) valmistab pealiskatte lõiked, arvestades originaalkatete ja/või uue polstri mõõtudega; 14) teeb pealistusmaterjali juurdelõikuse, arvestab seejuures kanga lõimesuunda ja mustreid; 15) õmbleb masinal istme-, käe- ja seljatoekatted; 16) kinnitab pealiskatte, kasutades klambri- ja liimipüstolit või käsitsi õmblemist;

17) paigaldab furnituurid (nööbid, nöörid jne).
Teadmised: 1) polstri ja pealistusmaterjalide tüübid; 2) polstri- ja pealistusmaterjalide omadused ja kasutusala; 3) traditsioonilised ja kaasaegsed töövõtted.

B.2.4 Eseme ettevalmistamine transpordiks	**EKR tase 4**
Tegevusnäitajad: 1) valmistab eseme ette hoiustamiseks ja transportimiseks: fikseerib liikuvad osad, paigaldab kaitsekatted; 2) pakib eseme, kasutades sobivaid pakkematerjale.	
Teadmised: 1) pakke- ja pehmendusmaterjalide liigid ja omadused.	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.5 Mööblirestauraator, tase 4 kutset läbiv kompetents	**EKR tase 4**
Tegevusnäitajad:, 1) juhindub oma töös eetilistest tõekspidamistest ja väärtustest (vt mööbli renoveerija kutse-eetika, lisa 1); 2) säilitab ja arendab oma kutseoskusi ning hoiab end kursis erialaste tehnoloogiliste muutustega; 3) tegutseb vastutustundlikult ja eesmärgipäraselt; 4) järgib kõikides tööetappides töötervishoiu-, keskkonnahoiu- ja tööohutusnõudeid; 5) arvestab kultuuripärandi hoidmise reeglitega; 6) kasutab ressursse säästlikult; 7) kohaneb meeskonnaga, tajub oma rolli meeskonnas ja järgib koostööreegleid; 8) annab edasi kutseoskusi ja teadmisi; 9) kasutab oma töös arvutit vastavalt lisas 2 „Arvuti kasutamise oskused“ kirjeldatud baasmoodulitele „Arvuti põhitõed“, „Interneti põhitõed“, „Tekstitöötlus“ ja „Tabelitöötlus“.	
Teadmised: 1) kompositsioon ja värvusõpetus; 2) esitamise tehnikad (joonistamine, joonestamine, pildistamine); 3) tisleri-, sadulsepa- ja viimistlustööde terminoloogia; 4) autorikaitse, tarbijakaitsega seotud õigusaktid.	

C-osa
ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	17-23042015-2.1/1k
2. Kutsestandardi koostajad	Margus Krips, Haapsalu Kutsehariduskeskus Vahur Kõrbe, Tallinna Ehituskool Inna Soonurm, SA Innove Jaak Tammearu, Artbrothers OÜ Epp Klimenko, Haapsalu Kutsehariduskeskus Meelis Kihulane, Taasuus OÜ Janica Sepp, Barbar OÜ
3. Kutsestandardi kinnitaja	Rahvakunsti ja Käsitöö Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	17
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	23.04.2015
6. Kutsestandard kehtib kuni	30.03.2020
7. Kutsestandardi versiooni number	1

8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	7317 Puidust, punumis- jm materjalidest tooteid valmistavad käsitöömeistrid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	4
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Furniture restorer, level 4
Soome keeles	huonekalujen entisöijä
Vene keeles	реставратор
C.3 Lisad	
Lisa 1 Mööblirestauraatori kutse-eetika	
Lisa 2 Arvuti kasutamise oskused	